

Koti

Maija Linna tyttöineen.

Honkolan kartanon vanha päärakennus.

Vanhin sisar Oili oli 1920-luvun puolivälissä töissä taloudenhoitajana Helsingissä. Kuusen perheessä ja lähetti joskus perheen lasten pieneksi jääneitä vaatteita sisaruksilleen.

Vihtori Linnaa kutsuttiin Porjari-Vihtoriksi tai Lahti-Vihtoriksi. Hän oli parhaina vuosinaan menestyvä teurasarjan välttämättä.

Tervetuloa Urjalaan, Honkolan kartanon maille, kirjailijan kotiseudulle! Tervetuloa Velkalan kylään ja Kangasmäelle! Tervetuloa Linnankallion leikkeihin, lapsuuden uimapaikkaan Tarpianjoelle, töihin Nokooriin ja kodin hellään huomaan! Tästä alkaa aikamatka taaksepäin, hetkeen, jolloin sielun pohja puhkeaa ja syntyy äärettömän kokemus Urjalan tähtitaivaan alla.

Palataan kaiken alkuun. Väinö Valteri Linna syntyi 20. joulukuuta 1920 Urjalassa Velkalan kylässä kotiin, jonka hänen isänsä Vihtori Linna oli rakentanut vuonna 1907. Koti sijaitsi lähellä vanhaa Linnan torppaa, Linnankallion eteläpuolella. Linnankallio puolestaan tuli Väinölle tutuksi leikkipaikkana ja kirjojen innoittamien seikkailujen keskipisteeksi.

Väinö ja hänen sisaruksensa ovat myöhemmin muistelleet tuota paikkaa lämmöllä. Se henki myös perheen taloudellista hyvinvointia. Pihaan oli istutettu useampi koristepensas ja kukkiakin laitettu. Kodissa oli viihdyttäviä ja turvallista. Seinäkello tikitti seinällä ja keinuutuoliin saattoi istahtaa. Kesälauantaisin äiti peitti pirtin lattian haavanlehtiin. Sunnuntaisin isä luki virsitä tai sunnuntaievankeliumia. Kodissa ovet olivat auki ihmisten mennä ja tulla. Varalta pidettiin petivaatteita valmiina, jos joku tarvitsi yöpaikkaa. Ja näin ollen jo varhain Väinön elämänpöytä oli erilaisia ja erityisiä ihmisiä piirtämässä kuvaa elämästä.

ISÄ

Väinö on kertonut, että kuva isästä perustuu paljolti hänelle kerrottuun. Yksi muisto on kuitenkin piirtynyt pienen Väinön mieleen vahvasti. Se on yhteinen onkireissu Tarpianjoelle. Väinö on pohtinut, että reissu jäi mieleen muun muassa siksi, että suuri saaliskala pääsi karkuun.

Vihtori Linna kuvataan Väinön sisaren Oilin muistelemana herkäksi ja erittäin lapsirakkaaksi isäksi. Kun hän talvisin tuli turkki päällä sisälle kotiin ostoreissuilta, oli koko lapsikatra vastassa. Isä istui keinuutuoliin. Yksi lapsista istui syliin ja ainakin kaksi keikkui jalaksilla. Myös tuttavat kuvasivat Vihtoria ystävälliseksi, hyväsydämisiksi ja rehelliseksi.

Perhe tuli toimeen hyvin parhaina vuosina. Vihtori oli ammatiltaan teurasarja ja karjanostaja. Myös Maija avusti töissä. Hän pakkasi paloitellut lihat lakanoihin, jotta ne säilyisivät paremmin. Syötäväksi kelpaavista sisäeläimistä hän valmisti höystöä, jota myi toisinaan Nuutarjärven torilla.

Kaksi vuotta sairastuttuaan isä kuoli yöllä marraskuun 1. päivänä vuonna 1928 korkeaan kuumeseen. Se oli kova paikka Väinön äidille ja koko perheelle. Väinö on myöhemmin muistellut hetkeä, kun isä oli jo kuollut ja äiti heittäytynyt isän päälle sänkyyn itkien ja huutaen. Nuorin lapsista oli vain 1-vuotias. Väinö oli tuolloin 7-vuotias, täyri joulukuussa 8. Elämässä alkoi hyvin toisenlainen aika, sillä isältä jäi valtavat velat, joiden kuittaamiseksi piti myydä lähestulkoon koko omaisuutta. Suuret velat olivat päässeet kertymään, sillä Vihtori oli hyväntahtoisuuttaan taannut useamman lainan. Kuvaavaa on se, että Maija myi myös toisen mieheltään sadun silkkihuivin. Väinö toisen hän jätti itselleen. Se oli väriltään musta. Edessä oli muutto uuteen kotiin vuonna 1929.

ÄITI

Uusi väliaikainen koti sijaitsi Vellin torpassa, sen vanhassa vaarinpiirtissä. Se oli kooltaan todella pieni, vain huone ja keittiö. Siellä perhe asui noin vuoden päivät. Maija meni Honkolan kartanolle, tarkemmin Velkalan sivutillalle, töihin muonamijaksi. Porjariin Maijasta tuli Linnan Maija. Perheen elinosa laski roimasti. Tulevaisuus ei näyttänyt kovin valoisa.

Vuoden 1929 syksyllä vanhassa Linnan torpassa ollut alakoulu muutti Honkolan koulun yhteyteen. Perhe pääsi muuttamaan vanhaan Linnan torppaan, jossa Väinö varttui 16-vuotiaaksi nuoruuskaisiksi. Perhe selvisi isän, Vihtori Linnan, kuolemasta ja sen mukanaan tuomista velloista. Maija oli päättänyt, että hän ainakin yrittää. Yrittäminen tarkoitti pitkä päivää kartanon töissä ja kodin töiden hoitamista sen jälkeen. Perheellä oli lehmä ja muita eläimiä. Päivät venyivät navettatöihin pitkälle iltaan ja aamulla oli noustava aikaisin.

Linnan lapset ovat myöhemmin muistelleet, että äitinsä oli temperamenttinen ja voimakas-tahtoinen nainen. Lisäksi hän oli kova tekemään töitä. Väinö on myös maininnut, että hänen huumorinsa on samantapaista kuin äidin. Myös sanavalmius on hänen äitinsä peruja. Sanotaankin, että Linnan toisten hämäläinen kieli on ostraan äidiltä peräisin.

KOTITYÖT

Jo varhain erilaiset työt kuuluivat osaksi lasten elämää. Oli kotitöitä, perunankeittoa, navettatöitä, halkojen hakkaamista, ruohostusta ja marjastusta. Väinön lukuharrastus vei tosin välillä huomion kotitöistä ja hän yrittikin toisinaan luistaa niistä päästäkseen takaisin kirjojen pariin. Sisarusukset ovat myöhemmin muistelleet, kuinka perunakattilasta saattoi kiehua vesi tyhjiin, kun Väinö oli niin uppou-

Linna itse aikuisiällä korosti isäsuhdettaan kirjottessaan. Isän menettäminen nuorella iällä oli vaikuttanut häneen suuresti. Tapahtuma piirtyi nuoren pojan muistiin ja hän palasi siihen vielä myöhemminkin. Väinö on itse muistellut torjuneensa isän kuoleman ja sivuuttaneensa tapahtuman lapsuudessaan.

tunut lukemiseen. Muutama kattila oli palanut käyttökeuhkottomaksi.

Väinöllä ja hänen nuoremalla veljellään Einolla oli vuorovikoina navettavuoro ja kotivuoro. Navetan töihin kuului muun muassa lannanluonti ja kuivien alusalkien vaihto. Joskus oli käynyt niin, että Väinö oli ohittanut lannanluonnin ja lissännyt vain olkia. Seuravaalla kerralla oli Einolla ollut kaksinkertainen määrä lannaa talikoitavaksi.

Kotitöiden lisäksi vanhemmat lapset olivat kesäisin maatöissä ja heinätoissa. Väinökin jo 10-vuotiaasta lähtien perunamaalla ja turnipsipellolla.

VÄINÖ LINNAN LAPSUUDEN PERHE

Äiti: Johanna Maria (1888–1972)
Isä: Vihtori Kallenkoikka (1872–1928)

Linnan lapset:

Olga eli Oili (1908–1992)
Armas Vihtori (1910–1922)
Väinö Ilmari (1912–1912)
Hilja ja Marjatta (1913–1993)
Väinö Olavi (1915–1917)
Aarne Emil (1918–1972)
Väinö Valtteri (1920–1992)
Eino Eerikki (1923–1997)
Aili Kyllikki (1925–2019)
Eila Annikki (1927–2012)

Kuolema oli isänä kaikilla, niin myös Linnan perheessä. Isän lisäksi lapsista kaksi aiempaa Väinöä kuoli jo varhaisina vuosinaan. Armas eli 12-vuotiaaksi.

Oili Linna.

Väinön sisarusket Hilja, Armas ja Oili.

Väinön synnyinkoti Linnankallion eteläpuolella.

Väinö näki junan ensimmäistä kertaa vasta 11-vuotiaana. Isällä oli ollut tapana ottaa yksi lapsista mukaan lihanvientimatkoille Urjalan asemalle, mutta Väinön vuoro ei ehtinyt koskaan tulla.

Hilja ja Oili Sillanpään tyttöjen kanssa.

Väinö sisarustensa kanssa Linnankallionla. Vasemmalta Aarne, Aili ja Väinö, takana Eino.

Karttaan on merkitty keskeisimpiä paikkoja Väinön lapsuuden ja nuoruuden ajalta. Kartan on koontanut neljästä peruskartasta Pauli Särkinen.